

ÖĞRETMEN ADAYLARININ KOPYA ÇEKMEYE YÖNELİK TUTUMLARI VE KOPYA ÇEKME NEDENLERİ

Öğr. Gör. Mine Çeliköz
Necmettin Erbakan Üniversitesi
Kemal Akman MYO, Konya
mcelikoz25@gmail.com

Özet

Bu çalışmanın amacı, bir taraftan öğrenci diğer taraftan öğretmen adayı konumunda bulunan eğitim fakültesi öğrencilerinin sınavlarda kopya çekmeye ilişkin tutumları ile kopya çekme nedenlerini ortaya koymaktır. Tarama modeline dayalı olarak yürütülen araştırmanın evrenini öğretmen adayları, çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları, örneklemini ise fakültenin farklı bölümlerinde tesadüf küme örnekleme yöntemi ile seçilen ve katılım için istekli olan 450 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Orijinali 67 maddeden oluşan ve Semerci tarafından geliştirilen tutum ölçeği için örneklem farklılığından dolayı yeniden geçerlilik-güvenirlik çalışması yapılmış ve ölçeğin tek faktör olarak kopya çekmeye ilişkin tutumları ölçmeye yönelik toplam varyansı açıklama oranı % 41.65, Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı ise 0.97 bulunmuştur. Araştırmada kullanılan ikinci ölçek, "kopya çekme nedenleri" ölçeğidir ve sınıflamalı ölçek türünde Külahçı tarafından hazırlanan 16 soruluk bir ölçme aracıdır. Araştırmada ulaşılan sonuçlardan bazıları şu şekilde sıralanabilir: Öğretmen adaylarının yaklaşık % 57'si kopya çekmeye yönelik olumsuz, % 43'ü ise olumlu tutum sergilemektedir. Kopya çekme nedenleri arasında en fazla "bireyin kendini gerçekleştirmesinden daha çok, nota önem verilmesi" gösterilirken, en çok kopya çekilen sınavlar olarak "hem vize hem de finaller" ikisi birlikte ifade edilmekte, daha çok "çoktan seçmeli sınav" türlerinde kopya çekilirken, kopya çekme yolu olarak da "başkasının kâğıdına bakmak" en çok başvurulan yol olarak görülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Öğretmen adayları, kopya, kopyaya yönelik tutum, kopya çekme nedenleri.

TEACHER CANDIDATES ATTITUDES TOWARDS THE CHEATING AND THE REASONS FOR CHEATING

Abstract

The purpose of the present study is to reveal the education faculty students' attitudes who are also teacher candidates towards cheating in the exams and their reasons for cheating. The research is in survey model and the population is formed with the teacher candidates. The study group is formed with teacher candidates who were studying in the faculties of education at a state university in Istanbul during 2015-2016 academic year. And 450 teacher candidates were in the study group who were eager to participate from different parts of the faculty and they were determined through cluster sampling method. The validity and reliability studies of attitude scale which is developed by Semerci and originally has 67 items were done again because of the differences in the sample group. The total variance ratio for single factor for the teacher candidates' attitudes towards cheating is found as 41.65% and the Cronbach alpha reliability coefficient is found as 0.97. The second scale used in the present study is "reasons for cheating" scale which is prepared by Külahçı as a rated type of scale and has 16 questions. Some of the results of the research can be summarized as follows: 57% of teacher candidates showed negative attitudes towards cheating while 43% of them were showing positive attitudes. Among the reasons for cheating "giving more importance to scores than the individual's realizing of himself" is found as the most common one while "both visas and finals" were found as the most popular ones that teacher candidates cheat. Besides, "multiple choice tests" were the ones that teacher candidates were cheating most and "looking at someone else's paper" is found as the most preferred way while cheating.

Key Words: Teacher candidates, cheating, attitudes towards cheating, reasons of cheating.

GİRİŞ

Eğitim ve eğitim sistemleri, ülkelerin geleceğinin şekillenmesinde hayati önem taşıyan ve üzerinde önemle durulan konuların başında gelmektedir (Kalemoğlu ve İmamoğlu, 2014). Bir sistem olarak ele alındığında eğitim ve eğitim hizmetleri; girdi, süreç, çıktı ve değerlendirme öğeleriyle bir arada ve bütün olarak düşünülmelidir (Tan, 2014). Birbiriyle devamlı etkileşim içinde olan bu öğelerden değerlendirme, sistemin kontrol ayağını oluşturmaktadır. Değerlendirme öğesi doğrultusunda yapılan ölçme ve değerlendirme faaliyetleri; uygulanan programın eksik ve yetersiz yanlarının belirlenmesini, program geliştirme sürecinde gerekli bilginin toplanmasını ve yönlendirme yapılmasını, öğretimin iyileştirilmesini sağlamaktadır (Baykul, 2000) Eğitim sisteminin tüm aşamalarında kullanılacak ölçme ve değerlendirme faaliyetleri, sistemin kontrol öğesinin işlerliğinin sağlanabilmesi için zorunlu olan etkinliklerdir (Tan, 2014). Öğretimin ve öğrenmenin etkililiği hakkında karar verebilme, öğretmenlerin öğrenci başarılarını değerlendirmesi ile mümkündür. Yani istendik davranışları kazandırmak için planlanan eğitim ve öğretim etkinliklerinin sonunda, öğrencilerin arzulan davranışları yeterli bir düzeyde kazanıp kazanmadıklarını ortaya koymak gerekmektedir.

Eğitimin ulaşmayı ön gördüğü amaçların, ne dereceye kadar başarıldığını ortaya koymak için bir takım ölçmeler yapılmaktadır (Akhun, 1982). Yapılan ölçme sonuçlarıyla öğretimin etkililiğine ilişkin dönüt sağlamanın yanı sıra, öğrencilerin başarısına sayısal bir değer atfetmek, gelecek derse ilişkin başarısını yordamak, bir sonraki dersle ilgili yapılacak öğretimin başlangıç noktasını saptamak ve farklı öğrenci gruplarını karşılaştırmak da mümkün olmaktadır (Tekin, 1991). Dersin içeriği, hedefleri, süresi, öğrenci özellikleri, öğretmen tutumları, maddi imkânlar vb. göz önünde bulundurularak yapılan bu ölçme işlemleri sadece ders içinde değil, ders dışı ortamlarda yapılan faaliyetleri de kapsamaktadır. Böylece öğrencileri ölçme ve değerlendirmede kullanılacak birçok alternatif yollar ortaya çıkmaktadır. Bunlardan bazıları proje ödevleri, performans ödevleri, sözlü sınavlar, gözlemler, ev ödevleri, yazılı sınavlar şeklinde sıralanabilir. Hangi yöntem ve araç kullanılırsa kullanılsın önemli olan ölçme ve değerlendirmelerin; sağlıklı ve hatasız bir şekilde yürütülmesi, gerçek durumları yansıtacak nitelikte olmasıdır. Bunun için gerekli tedbirlerin alınması öğretmenlerin sorumluluğundadır. Ancak öğretmenlerin kontrolü dışında gerçekleşen ve ölçme değerlendirmelerin geçerli ve güvenilir olmasını engelleyen durumlarla karşılaşabilmektedir. Bu engeller arasında üzerinde durulması gereken en önemli hususlardan biri öğrencilerin kopya çekme davranışıdır.

Kopya çekme, özellikle rekabet gerektiren durumlarda ya da sınavlarda aldatarak veya kuralları çiğneyerek kişinin kendisi için avantaj sağlaması (Eraslan, 2011) olarak tanımlanmaktadır. Kopya çekme, sınav ya da diğer akademik ödevlerde; kullanımına izin verilmeyen kaynakları kullanma, sınavda başka öğrencilerin cevaplarını yazma, başkalarının ödevlerini aynen yazma, ödevini başkasına yaptırma, akademik düzeyde başkalarının çalışmalarını kaynak göstermeden kendi çalışması olarak gösterme gibi davranışları içermektedir (Bushway ve Nash, 1977; Durmuşçelebi, 2011; Tan, 2001).

Kopya çekme, eski çağlarda olduğu gibi günümüzde de eğitim sistemlerinin önemli sorunları arasında yer almaktadır. Brickman (1961), Eski Çin'de devlet hizmetine alınacak personelin sınavlarının, kopya çekilmesini önlemek amacıyla küplerin içinde yapıldığını ve adaylar küpe girmeden önce üstlerinin arandığını, sınavda kopya çeken veya çektirenlere ölüm cezası verilmesine rağmen yine de o dönemde kopya olaylarının görüldüğünü belirtmektedir (Akt: Selçuk, 1995). Aradan yüzyıllar geçtiği halde günümüzde hala bazı ülkelerde kopya çekmeyi engellemede benzer tedbirlerin uygulandığı görülebilmektedir. Nitekim Hindistan'ın Bihar eyaletinde, askeri kurumlarda memur olarak çalışmak isteyen adayların sınava iç çamaşırlarıyla alınması, Tayland'ın başkenti Bangkok'taki Kasetsart Üniversitesi'nde öğrencilerin başlarına kâğıttan yapılmış "Anti-kopya kaskı" ya da yüz kısmı açıkta kalan bir kutu takmak zorunda bırakılması gibi uygulamalar geçmişten bugüne kopya çekme davranışının çözülemediğini göstermektedir. Bugün kopya çekme davranışıyla ilgili belki de sadece caydırıcı tedbirlerin ve kopya çekme tekniklerinin değiştiği ve cezalarının hafiflediği söylenebilir.

Eğitimde yaşanan kopya çekme sorununun, bireyin eğitilmesi dışında başka bir çözüm yolu da görünmemektedir. Selçuk (1995), kopya çekmenin aslında bir "zihniyet ve etik sorunu" olduğunu vurgulamaktadır. Buna göre, kopya çekmeyi hem maddi hem de manevi açıdan sakıncalı gören ve kopya çekmeme eğiliminde olan anlayışların kazandırıldığı değerler eğitimiyle bu sorunun çözülebileceği düşünülebilir.

Diğer taraftan değerler eğitiminin daha fazla vurgulandığı ve buna yönelik uygulamaların daha çok önemsendiği okullarda yapılan araştırmalarda kopya çekmeyle ilgili bulguların diğer okullardan farklı olmadığı da görülmektedir. Kaymakcan (2002), yedi faklı üniversitede eğitim gören 337 ilahiyat fakültesi öğrencisinin kopya çekmeye karşı yaklaşımlarını ölçtüğü araştırmasında öğrencilerin % 63,5' inin kopya çektiğini tespit etmiştir. Selçuk (1995) ise, genel lise ve imam-hatip lisesi öğrencilerindeki toplam 200 öğrencinin kopya çekmeye ilişkin görüşlerini ele aldığı araştırmasında her iki öğrenci grubu arasında fark olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Buna göre haksız kazanç olarak da nitelendirilebilen kopya çekme davranışı, etik ve anlayış sorunu olmakla birlikte tek başına bu davranışın nedenini tamamen açıklayamamaktadır. Bu durumda programlar, öğretmen tutumları, aileler, ölçme araçları, sınav ortamları, rehberlik hizmetleri, öğrenci özellikleri, disiplin uygulamaları gibi pek çok bileşenin etraflıca sorgulanması daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Literatürde özellikle son yıllarda kopya çekme konusunu ve nedenlerini ele alan çalışmalarda artış olduğu görülmektedir. Bu çalışmalar farklı okul türleri ve sınıf düzeylerinde, bazı değişkenlerden açısından ele alınarak yapılmıştır (Alkan, 2008; Anıtsal, Anıtsal ve Elmore, 2009; Brown, Weible ve Olmosk, 2010; Calvert, Martin, Beck ve Li, 2008; Durmuşçelebi, 2011; Kaymakcan, 2002; Keçeci, Bulduk, Oruç ve Çelik, 2011; Lüle-Mert, 2012; Park, Park ve Jang, 2013; Semerci, 2004; Semerci ve Sağlam, 2005; Topcu ve Uzundumlu, 2011; Yang, Huang ve Chen, 2013).

Kopya çekmeyle ilgili eğitim fakülteleri ve öğretmen adayları üzerinde yapılan araştırmalar incelendiğinde ise Türkçe alan yazında farklı bölümlerde eğitim gören öğretmen adayları üzerinde yürütülmüş bazı araştırmalar (Alemdağ ve Alemdağ, 2015; Akdağ ve Güneş, 2002; Bozdoğan ve Öztürk, 2008; Çetin, 2007; Demir ve Arcagök, 2013; Durmuşçelebi, 2011; Er ve Gürkan, 2011; Eraslan, 2011; Eret ve Ok, 2014; Küçüktepe ve Küçüktepe, 2012; Özden, Uçansoy ve Demir, 2015; Özden, Özdemir-Özden ve Biçer, 2015; Özgüngör, 2008; Özyurt ve Eren, 2014; Seven ve Engin, 2008; Tayfun ve Yazıcıoğlu, 2008; Ünlü ve Eroğlu, 2012; Yangın ve Kahyaoğlu, 2009) olduğu görülmektedir.

Yapılan araştırmalar incelendiğinde gerek genel ve gerekse öğretmen adayları özelinde yapılan araştırmaların giderek sayıca artış gösterdiği ancak bu sorunlara ilişkin çözüm oluşturacak yeterli nitelik ve niceliğe ulaşmadığı söylenebilir. Kopya çekme, bunu başaranlar için anlık ve geçici bir çözüm gibi görünürken; yalancılıktan, sahtecilikten, haksızlıktan, hatta hırsızlıktan öte değildir. Özellikle bu davranış alışkanlık haline geldiğinde hem bireysel, hem toplumsal, hem de ülke bazında olumsuzluklara neden olabilmektedir. Kopya çekme davranışı, birey açısından hem başarıyı tatmasını ve akademik gelişimini engellemekte, hem de suçluluk duygusu, güvensizlik, şüphencilik gibi kendi iç dünyasıyla çatışmasına sebep olabilmektedir (Çetin, 2007). Topcu ve Uzundumlu (2011)'ya göre; kopya sonucunda, öğrencilerin analiz ve sentez düzeyinde profesyonel bilgi üretmeleri ve mesleki kariyer kazanımları zorlaşmakta, ülke problemlerine çözüm üretme ve ülke ekonomisine katkı sağlaması mümkün olamamaktadır. Lickona (1991), bireylerin öğrencilik hayatında kopya çektiği takdirde, gelecekteki yaşamında da aldatıcı davranışlarda bulunma eğiliminde olabileceklerini belirtmektedir. Tan (2001) ise, ders öğretmenin, kişiliğinin kopya çekme durumunu etkileyen faktörlerden biri olduğunu, öğretmenlerin tutum ve davranışlarıyla sınıflarda kopya çekme davranışlarını etkilediğini ifade etmektedir. Ayrıca rol model olma sorumlulukları, öğretmenlerin etik açıdan daha seçkin birey olmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenlerle eşsiz ve özel bir misyonu üstlenmeye hazırlanan öğretmen adaylarının kopya çekme davranışının incelenmesi daha elzem görülmektedir. Bu yüzden bu araştırmada geleceğin mimarı olacak öğretmenlerin kopya çekmeye yönelik tutumları ve kopya çekme nedenlerine ilişkin görüşlerini belirlemek genel amaç olarak belirlenmiş ve şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğretmen adaylarının kopya çekmeye ilişkin tutumları nelerdir?
2. Öğretmen adaylarının kopya çekme nedenleri nelerdir?

YÖNTEM

Bu araştırmanın yürütülmesinde *genel tarama modeli* kullanılmıştır. Araştırmayla, öğretmen adaylarının Kopya çekmeye yönelik tutumları ile Kopya çekme nedenleri belirlenmeye çalışılmaktadır. Bu belirlemelerin, tutum ve görüşlere dayalı olması nedeniyle araştırma betimsel niteliktedir. Araştırmada, görüş ve tutumlar kendi koşulları içerisinde olduğu gibi gözlenmekte ve tanımlanmaktadır.

Araştırmanın evrenini öğretmen adayları, çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da bir devlet üniversitesinin eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan öğretmen adayları, örneklemini ise fakültenin

farklı bölümlerinde tesadüfî küme örnekleme yöntemi ile seçilen ve katılım için istekli olan 450 öğretmen adayını oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada “Kopya Çekmeye İlişkin Tutum Ölçeği” ve “kopya çekme nedenleri” olmak üzere iki tür veri toplama aracı kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının Kopya çekmeye yönelik tutumlarını ölçmek amacıyla Semerci (2003) tarafından, 5’li likert tipinde hazırlanan ve 67 maddeden oluşan “Kopya Çekmeye İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Semerci (2003)’nin araştırmasını yürüttüğü örneklem grubunda Eğitim Fakültesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Teknik Eğitim Fakültesi ve Tezsiz Yüksek Lisans öğrencileri yer almıştır. Bu yüzden bu araştırmada örneklem farklılığından dolayı ölçme aracı 210 öğretmen adayına uygulanarak yeniden geçerlik-güvenirlik çalışması yapılmıştır. Uzman görüşleri de alınarak 14 maddesi çıkartılan ve toplam 53 maddeye indirilen ölçeğin tek faktör olarak kopya çekmeye ilişkin tutumları ölçmeye yönelik toplam varyansı açıklama oranı % 41.65, Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı ise 0.97 bulunmuştur. Maddelerin 23’ü olumlu, 30’u olumsuz tutum ifadesinden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 53, en yüksek puan ise 265’dir. Ölçekten alınan düşük puan kopya çekmeye ilişkin olumlu tutumu, yüksek puan ise kopya çekmeye ilişkin olumsuz tutumu göstermektedir. Öğretmen adayları ölçekte yer alan her bir maddeye ilişkin tutumlarını; “Hiç katılmıyorum (1)”, “Çoğunlukla katılmıyorum (2)”, “Kısmen katılıyorum (3)”, “Çoğunlukla katılıyorum (4)” ve “Tamamen katılıyorum (5)” kategorilerinden birisini işaretleyerek belirtmişlerdir.

Araştırmada kullanılan ikinci ölçek, “kopya çekme nedenleri” ölçeğidir. Sınıflamalı ölçek türünde ve Külahçı (1996) tarafından hazırlanan ölçme aracı; (1) kopya çekmeyi etkileyen faktörler, (2) sınav türlerine göre kopya çekme, (3) kopya çekmede en çok başvurulan yola ilişkin düşünceler, (4) kopyayı önleme yolları, (5) sınav yapma ile ilgili kopyayı önleme yolları, (6) kopya çekerken öğrencilere verilecek cezalar, (7) öğrencilerin sınıf arkadaşlarının kopya çekmeye ilişkin düşünceleri, (8) öğrencilerin kendilerinin kopya çekmeye ilişkin düşünceleri, (9) kopya çekme sebepleri, (10) öğrenciyi kopyaya yönlendiren en önemli faktörle ilgili görüşler, (11) derslerle ilgili olarak kopyaya yönlendirici en önemli faktörlerle ilgili görüşler ve (12) değerlendirme ile ilişkili olarak kopyaya yönlendirici en önemli faktörlerle ilgili görüşlerin yer aldığı 12 adet seçmeli sorudan oluşmaktadır. Öğretmen adayları görüşlerini “evet” ya da “hayır” seçeneklerinden birini işaretleyerek belirtmişlerdir.

Hazırlanan ölçekler araştırmacı tarafından toplam 469 öğrenciye uygulanmıştır. Veri toplama aracının uygulandığı gün okulda bulunan ve araştırma da gönüllü olarak yer almak isteyen adaylar tarafından doldurulmasına dikkat edilmiştir. Ölçek Uygulaması sonucunda ölçek formları incelenmiş ve açıklamalara aykırı cevaplama bulunan 19 adet form araştırma kapsamından çıkartılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından toplanması nedeniyle geri dönüşüm oranı % 100 olmuştur.

Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmanın genel amacı çerçevesinde cevapları aranan alt amaçlara yönelik olarak toplanan veriler, SPSS (The Statistical Packet for The Social Sciences)’e aktararak istatistiksel çözümlenmeleri yapılmıştır. Ölçekte belirlenen olumsuz ifadeler ters çevrilerek puanlanmıştır. Öğrencilerin Kopya çekmeye ilişkin tutumları ve kopya çekme nedenlerinin belirlenmesinde frekans (f), yüzde (%), minimum puan, maksimum puan, toplam puan, aritmetik ortalama ($\bar{X}$) ve standart sapma (ss) kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın alt problemleri doğrultusunda elde edilen bulgulara aşağıda verilmiştir.

1. Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Tutumları

Araştırmada ilk olarak öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik genel tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 1’de tutumlara ilişkin betimsel istatistik sonuçları verilmektedir.

Tablo 1: Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeye Yönelik Tutumlarına İlişkin Betimsel İstatistik Sonuçları

N	$\bar{X}$	SS	Min.	Max.	Toplam Puan	Madde Sayısı	$\bar{X}$ 181 – 259	
							f	%
450	179,87	41,55	58,00	259,00	80941,50	53	219	48,7
Hiç katılmıyorum	(1) 53.00 - 95.40							
Çoğunlukla katılmıyorum	(2) 95.41 - 137.80							
Kısmen katılıyorum	(3) 137.81 - 180.20							
Çoğunlukla katılıyorum	(4) 180.21 - 222.60							
Tamamen katılıyorum	(5) 222.61 - 265.00							

Tablo 1. incelendiğinde öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumlarına ilişkin en düşük puanın 58,00, en yüksek puanın 259,00, toplam tutum puanının 80941,50 ve puan ortalamalarının ise $\bar{X}=179,87$ olduğu görülmektedir. Kopya çekmeye yönelik tutum ortalama puanı ($\bar{X}=179,87$) ölçekten alınabilecek tutum puanları ile karşılaştırıldığında, “kısmen katılıyorum” (3) kategorisinde yer almaktadır. Bu değer bir üst kategoriye çok yakın olması nedeniyle öğretmen adaylarının “çoğunlukla katılıyorum” (4) görüşüne de yakın bir tutuma sahip oldukları söylenebilir. Araştırmanın 1. alt amacı doğrultusunda elde edilen bulgulara göre, öğretmen adaylarının %51,4’ü kopya çekme ile ilgili olumlu tutuma, %48,7’si ise olumsuz tutuma sahiptir. Yani öğretmen adaylarından %51,4’ü kopya çekme eğilimi gösterirken, %48,7’si kopya çekme eğilimi göstermemektedir.

2. Kopya Çekmenin Nedenlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Araştırmada ikinci olarak öğretmen adaylarının kopya çekme nedenleriyle ilgili görüşleri belirlenmeye çalışılmıştır. Tablo 2’de görüşlere ilişkin betimsel frekans (f) ve yüzdeler (%) verilmektedir.

Tablo 2: Öğretmen Adaylarının Kopya Çekmeyi Etkileyen Faktörlere İlişkin Görüşleri

Çekmeyi Etkileyen Faktörler	f	%
Çalışmanın sevilmemesi	57	12.6
Sistemli çalışma alışkanlığının kazanılmamış olması	81	18.0
Çalışma ortamının iyi olmaması, yeterince çalışılmaması	48	10.7
<i>Bireyin kendini gerçekleştirmesinden çok nota önem verilmesi</i>	255	56.7
Diğer arkadaşların etkisi altında kalınması	9	2.0
Sınav Türlerine Göre Kopya Çekme		
Klasik uzun cevaplı sınavlarda	102	22.7
<i>Çoktan seçmeli testlerde</i>	171	38.0
Ders dışında yapılan projelerde	18	4.0
Hepsinde	150	33.3
Başka	9	2.0
Kopya Çekmede En Çok Başvurulan Yola İlişkin Düşünceler		
<i>Başkasının kâğıdına bakmak</i>	273	60.7
Yakınındaki ile konuşmak	36	8.0
Kopyalık hazırlamak	27	6.0
Duvarlara yada sıra üzerine yazmak	87	19.3
Başka	27	6.0
Kopyayı Önleme Yolları		
Öğretim elemanlarının öğrencilere karşı dostça yaklaşması ve onlara yakın olması	45	10,0
Öğretim elemanlarının puanlamada dürüst olduğuna güvenilmesi	15	3.3
Öğrencilerin ahlaki duygularına hitap edilmesi kopyanın kötülüğünün açıklanması	12	2.7
Öğrencilerin birbirini kontrol etmeleri ve kopya çeken haber vermeleri gerektiğini kabul etmeleri	6	1.3
<i>Ezberi teşvik eden öğretim yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması</i>	372	82.7

Sınav yapma ile ilgili kopyayı önleme yolları

Sınavlarda iki veya daha fazla soru formu hazırlanması	132	29.3
Öğrencilerin yerlerinin öğretim elemanı tarafından belirlenmesi	39	8.7
Sınavdan önce sınıflara öğrenci sokulmaması	39	8.7
Öğrencilerin aralıklı oturtulması	93	20.6
<i>Görevlilerin titiz davranmaları</i>	147	32.7

Kopya Çekerken Öğrencilere Verilecek Cezalar

<i>Kopya çekerken yakalanan öğrenci o sınavdan bütünlemeye kalmalıdır</i>	306	68.1
Kopya çekerken yakalanan öğrenci o dersten tekrara kalmalıdır.	96	21.3
Kopya çekerken yakalanan öğrenciye uzaklaştırma cezası verilmelidir	33	7.3
Kopya çekerken yakalanan öğrencinin okul ile ilişkisi kesilmelidir.	15	3.3

Öğrencilerin Sınıf Arkadaşlarının Kopya Çekmeye İlişkin Düşünceleri

Hiç kimse kopya çekmiyor	108	24.0
<i>Öğrencilerin yarısı kopya çekiyor</i>	162	36.0
Çoğunluk kopya çekiyor	120	26.7
Hemen herkes kopya çekiyor	60	13.3

Öğrencilerin Kendilerinin Kopya Çekmeye İlişkin Düşünceleri

Hiç kopya çekmedim	108	24.0
<i>Nadiren kopya çekerim</i>	255	56.7
Ara sıra kopya çekerim	66	14.7
Her zaman kopya çekerim	21	4.6

Kopya Çekme Sebepleri

İlk sınavda alınan düşük puanı yükseltmek için	30	6.7
Yüksek puan almak için	48	10.7
Zayıf almaktan korkulduğu için	84	18.6
Yıl kaybetmemek için	45	10.0
<i>Hepsi</i>	243	54.0

Öğrenciyi Kopyaya Yönlendiren En Önemli Faktörle İlgili Görüşler

Arkadaş baskısı	21	4.7
Kopya çekmeyenler ile alay edilmesi	9	2.0
Kopya çeken diğer öğrenci ile rekabet etmek zorunda kalınması	132	29.3
Kopya çekerek kendisinin de kopya çekebileceğini ispat etmek arzusu	12	2.7
<i>Güvensizlik, kopya olmadan yapamayacağı korkusu</i>	276	61,3

Derlerle İlgili Olarak Kopyaya Yönlendirici En Önemli Faktörlerle İlgili Görüşler

Öğrenilen konuların maddeler halinde olması	6	1,3
<i>Ezber önem verilmesi, öğrenmenin teşvik edilmemesi</i>	294	65,3
Öğrenilenlerin gerekli olduğuna, işe yarayacağına inanılmaması	57	12,7
Yazılı materyallerin(ders notu, kitap) dilinin ağır ve anlaşılmasının zor olması	45	10,0
Dersin çok zor olması	48	10,7

Değerlendirme İle İlişkili Olarak Kopyaya Yönlendirici En Önemli Faktörle İlgili Görüşler

<i>Küçük hatalardan dolayı tüm puanı kaybetme korkusu</i>	246	54,7
Öğretim elemanının notunun kit olduğu düşüncesi	87	19,3
Soruların her yıl arka arkaya aynen sorulması	39	8.7
Cevapların maddeler halinde istenmesi	57	12.6
Kitapta veya derste çözülen problemlerin sınavda aynen sorulması	21	4,7

Tablo 2'nin incelenmesinden de anlaşılacağı gibi öğretmen adayları kopya çekmenin en önemli gerekçesi olarak *bireyin kendini gerçekleştirmesinden daha çok, nota önem verilmesini* göstermektedirler (%56,7). Öğretmen adayları sınav türleri açısından daha çok kopyanın çoktan seçmeli sınavlarda çekildiğini (%38,0), başkasının kâğıdına bakma yönteminin ise en çok başvurulan kopya çekme yöntemi (%60,7) olduğunu ifade etmektedirler. Öğretmen adayları kopyayı önlemek için *ezberi teşvik eden öğretim yöntemleri yerine öğrenmeyi*

sağlayan yöntemlerin kullanılması (%82,7) gerektiğini vurgulamakta, sınav sürecinde kopya çekmeyi engellemek için de sınav görevlilerinin daha titiz davranması (%32,7) gerektiğini savunmaktadırlar. Ayrıca, kopya çekerken yakalanan öğrencilerin o sınavdan bütünlemeye kalmasının (%68,1) caydırıcı olabileceğini düşünmektedirler. Öğretmen adayları, sınıf arkadaşlarının yaklaşık yarısının (%36,0) kendilerinin de nadiren kopya çektiklerini (%56,7) ifade etmektedirler. Kopya çekmenin gerekçelerini ise; yüksek puan alamama/zayıf not alma ve okulu zamanında bitirememeye korkusu (%54,0), kendine güvenememe ve kopyasız yapamayacağı korkusu (%61,3), derslerde ezbere önem verilmesi ve öğrenmenin teşvik edilmemesi (%65,3) ile küçük hatalardan dolayı tüm puanı kaybetme korkusu (%54,7) şeklinde sıralamaktadırlar.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada ulaşılan ilk temel sonuç, öğretmen adaylarının yaklaşık yarısının kopya eğilimi gösterdiği, diğer yarısının ise böyle bir eğilim göstermediği yönündedir. Literatürde öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumlarının ele alındığı araştırma sonuçları incelendiğinde, bu araştırma bulgusuyla örtüştüğü görülmektedir. Er ve Gürgan (2011)'in fen, matematik, sosyal bilgiler, okul öncesi ve sınıf öğretmen adayları üzerinde yürüttüğü çalışmada; Ünlü ve Eroğlu (2012)'nin beden eğitimi öğretmen adayları üzerinde yürüttüğü çalışmada ve Çetin (2007)'in endüstriyel sanatlar ile teknik eğitim fakültelerindeki öğretmen adayları üzerinde yürüttüğü çalışmada öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumlarının “orta” düzeyde olduğu sonucu elde edilmiştir. Ayrıca Köse ve Öztürm (2013), ortaöğretim öğrencilerinin tutumlarını incelediği çalışmada, öğrencilerin kopya çekmeye yönelik tutumlarının yüksek kategorisinde yer almakla birlikte, tutum puanlarının orta düzeye yakın olduğunu belirtmektedir. Lüle-Mert (2012) ise nitel yöntem kullanarak gerçekleştirdiği çalışmada, fen-edebiyat fakültesindeki öğrencilerin %71'inin kopya çekme eğilimi gösterdiklerini ifade etmektedir. Diğer taraftan gerek eğitim fakültesi öğrencileri gerekse diğer okul tür ve kademeleri açısından öğrencilerin kopya çekme oranlarına yer verilen çalışmalarda “hiçbir zaman kopya çekmediğini” belirten öğrencilerin oranlarının [%36,5 (Kaymakcan, 2002), %18,1 (Yangın ve Kahyaoğlu, 2009), %31,4 (Akdağ ve Güneş, 2002), %57 (Demir ve Arcagök, 2013), %49,7 (Durmuşçelebi, 2011), %30,5 (Semerci ve Sağlam, 2005), %27,8 (Bozdoğan ve Öztürk, 2008), %19 (Eraslan, 2011), %20 (Selçuk, 1995) ve %16,4 (Semerci, 2004)] kısmen yüksek sayılabileceği söylenebilir. “Her zaman kopya çektiğini” belirten öğrencilerin oranlarının ise [%1,1 (Demir ve Arcagök, 2013), %2,4 (Kaymakcan, 2002), %4 (semerci ve Sağlam, 2005) ve %5,6 (Semerci, 2004)] daha düşük değerler gösterdiği görülmektedir. İncelenen literatürde bu değere ilişkin en yüksek düzeyin %7,5 (Yangın ve Kahyaoğlu, 2009) olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırma bulgusuna göre de her zaman kopya çekenlerin oranı %4,6, hiçbir zaman kopya çekmeye teşebbüs etmeyenlerin oranı %24'dür. Her iki uç değer dışında görüş bildiren öğretmen adayları ise değişen sıklıklarda kopya çekme eyleminde bulduklarını belirtmiştir. Buna göre, bu sonucun öğretmen adaylarının kopya çekme eğilimlerinin literatürle uyumlu olduğu söylenebilir. Ancak özellikle çalışmadaki örneklem grubunun öğretmen adayı olması nedeniyle kopya çekmeye yönelik istenilen tutuma sahip olmadıkları şeklinde de yorumlanabilir. Yani mevcut durumun, gelecekte “nitelikli öğretmen” ve “kaliteli eğitim” ideallerine ulaşılmasını olumsuz etkileyeceği söylenebilir. Bu yüzden öğretmen adaylarının kopya çekme nedenlerinin mercek altına alınması ve bu nedenlerin ortadan kaldırılması yönünde çalışmalar yapılması önem taşımaktadır.

Araştırmanın 2. alt amacı doğrultusunda öğretmen adaylarının kopya çekme davranışlarının pek çok nedene bağlı olarak gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenlerden “ezbere önem verilmesi, öğrenmenin teşvik edilmemesi” en önemlilerinden biridir. Ezber eğitim sistemlerinin öğrencileri kopyaya teşvik ettiği (Akdağ ve Güneş, 2002; Moring, 1999; Tan, 2001) bilinen bir gerçektir ve en çok kopya çekme nedenlerinden biri olduğu, pek çok benzer araştırmanın ortak bulguları arasında yer almaktadır (Bozdoğan ve Öztürk, 2008; Çetin, 2007; Lüle-Mert, 2012; Eraslan, 2011; Semerci ve Sağlam, 2005). Özden ve arkadaşları (2015) da öğretmen adaylarının kopya çekme nedenlerini nitel yöntem kullanarak incelemişler ve derslerin ezbere dayalı bir içerik yapısına sahip olmasının kopya çekme nedenlerinden biri olduğunu vurgulamışlardır. Ayrıca eğitim sisteminin sınav odaklı ve rekabete dayalı olmasının, ders içeriği ile sınav sorularının örtüşmemesinin ve bilgi içerikli soru yapılarının da öğrencileri ezberlemeye zorladığını ifade etmişlerdir.

Öğretmen adaylarının kopya çekme nedenlerinden bir diğeri “bireyin kendini gerçekleştirmesinden ziyade nota önem verilmesi” dir. Bu bulgu Bozdoğan ve Öztürk (2008), Semerci (2004), Semerci ve Sağlam (2005)'in yaptığı araştırma bulgularıyla da örtüşmektedir. Bu çalışmada öğretmen adaylarının yarıdan fazlası kendi

gelişimlerdeki ilerlemenin önemli görülmemesi ve sadece belli bir puan barajını aşmanın başarı göstergesi sayılması nedeniyle kopya çekmektedirler. Bu durumun yine sınav ve rekabete dayalı sistemden kaynaklandığı söylenebilir. Öğrenmenin gerçekleşip gerçekleşmediğini belirlemede en az kavrama ve üzeri düzeylerdeki öğrenmelerin yoklanmasıyla hem üst düzey düşünme, yorum yapabilme, öğrendiklerini uygulayabilme, orijinal fikirler üretebilme gibi becerilerin kazandırılarak öğrencilerin gelişimine katkı getirilebilir hem de onların başarıya da başarısızlıkları doğru olarak belirlemek mümkün olabilir.

Öğretmen adaylarının “yüksek puan alma isteği, zayıf alma korkusu ve okulu zamanında bitirme isteği” onları kopya çekmeye yönlendiren diğer temel nedenler arasında yer almaktadır. Literatürdeki bazı çalışmalar bu bulguyu destekler niteliktedir. Özden ve arkadaşlarının (2015) yaptığı çalışmada, yüksek not alma isteği ile kopya çekme davranışını sergileyenlerin oranının %63,5 olduğu görülmektedir. Çetin (2007), düşük not almamak amacıyla kopya çekme eyleminin gerçekleştirilmesine, yüksek düzeyde katılım olduğunu belirtmiştir. Özden ve arkadaşları (2015) yüksek not alanın başarılı olacağı algısının öğrencileri kopya çekme davranışına daha çok güdülediğini vurgulamaktadır. Semerci (2004) ile Semerci ve Sağlam (2005)’in araştırmalarında zayıf not alma korkusu en çok kopya çekme nedenleri arasında yer almaktadır. Çetin (2007) ise çalışmasında “başarısız olmaktan korktuğu için” kopya çekildiği görüşüne katılanların orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kopya çekme nedenlerinden “okulu zamanında bitirme isteğinin” esasında “yüksek puan alma isteğinin” ve “zayıf not alma korkusunun” da temel nedeni olduğu söylenebilir. Çünkü öğretmen adaylarının eğitim masrafları çoğunlukla ailelerinin maddi desteğiyle karşılanmakta ve ailelerine olan maddi bağımlılıkları da öğrenimleri boyunca devam etmektedir. Öğrencilerin ekonomik özgürlüklerini bir an evvel kazanmanın yolu ise okullarını en kısa zamanda bitirmelerine bağlıdır. Bu durumda öğretmen adaylarının okulu zamanında bitirebilmek için bir taraftan yüksek not almak isterken, diğer taraftan da zayıf not alma korkusu yaşadıkları düşünülmektedir. Semerci (2004) tıp fakültesi öğrencileri üzerinde yürüttüğü çalışmada, yıl kaybetmemek için kopya çekenlerin en yüksek orana sahip olduğunu ifade etmektedir. Bu oranın yüksek olması, öğrenim süresinin uzun olması nedeniyle tıp fakültesi öğrencilerinin bir an evvel okulu bitirip göreve başlama arzularının kopya çekmeyi tetikleyebileceğini göstermektedir. Literatür incelendiğinde Çetin (2007), Lüle-Mert (2012), Özden ve arkadaşları (2015) ile Bozdoğan ve Öztürk (2008) öğretmen adaylarının kopya çekme nedenleri arasında ailelerine ve çevrelerine mahcup olmama düşüncesinin de yer aldığını belirtmişlerdir. Yangın ve Kahyaoğlu (2009)’nun araştırmasında ise öğretmen adaylarının dönem kaybetmeyi önleyecekse kopya çekmenin bir sakıncası olmadığı görüşüne katılımın yüksek olduğu görülmektedir. Araştırmalarda ulaşılan bu sonuçların bu araştırmadan elde edilen sonucu desteklediği söylenebilir.

Öğretmen adaylarının kopya çekme nedenlerinden bir diğeri değerlendirmeyle ilgilidir. Öğretmen adaylarının yarısından fazlası, sınavların değerlendirmesinde öğretim elemanlarının küçük hatalardan dolayı tüm puanı yok saymasını kopya çekme gerekçesi olarak göstermektedir. Özellikle sayısal ağırlıklı derslerin sınavlarında görülen bu durum, eğitimcilerin sonuç odaklı sınavlara önem vermesinden kaynaklanmaktadır. Benzer sonuç, Eraslan (2011)’in matematik öğretmenliği öğrencileri üzerinde yürüttüğü çalışmada da yer almaktadır. Eraslan, çok uzun cevap gerektiren soru ve teorem ispatında yapılan en küçük hatadan dolayı cevabın tamamen değerlendirme dışı bırakılmasının öğretmen adaylarında hata yapma, hatırlayamama, eksik yapma gibi korkulara neden olduğunu, bu yüzden kopya girişiminde bulunulduğunu ifade etmektedir.

Araştırmada öğretmen adaylarının, kopyasız iyi bir not alabilmeleri konusunda kendilerine güvenmemeleri, onları kopya çekmeye iten bir diğer temel nedendir. Bu sonuç doğrultusunda kopya çekme eğilimi gösteren öğretmen adaylarının çoğunluğunun akademik başarılarının istenilen düzeyde olmadığı, başaramayacakları yönünde olumsuz benlik algısı oluşturdukları ve başarılı görünmek için de kopya çekmeyi tercih ettikleri söylenebilir. Bu sonucun araştırmadaki diğer sonuçlarla ilişki olarak ortaya çıkması da muhtemeldir. Ezberle önem verilmesi, öğrenmenin teşvik edilmemesi, bireyin kendini gerçekleştirmesinden çok-nota önem verilmesi, küçük hatalardan dolayı cevabın tamamen yok sayılması, öğretmen adaylarını kopya çekme davranışına iterken aynı zamanda onlarda güvensizlik duygusunun oluşmasına da neden olabileceği düşünülmektedir. Literatürde, kendine güvenmeme nedeniyle kopyaya başvuranların yüksek düzeyde olduğunu ortaya koyan bazı araştırmalar (Semerci, 2004; Semerci ve Sağlam, 2005; Yangın ve Kahyaoğlu, 2009) bulunmakla birlikte, aynı sebebin kopya çekmeyi daha düşük düzeyde etkilediğini ortaya koyan araştırmalara da (Bozdoğan ve Öztürk, 2008; Selçuk, 1995) rastlamak mümkündür. Eraslan (2011)’in araştırmasında da, öğretmen adaylarının üçte birinden daha fazlasının (%36) kopya çekme nedeninin “kendine güvenememek”, “karıştırma korkusu” veya

psikolojik olarak kendini “güvende hissetmek” olduğu ifade edilmektedir. Özden ve arkadaşları (2015) ise düşük akademik öz yeterlik algısının kopya çekmenin önemli nedeni olduğunu vurgulayarak; kopya çekme eğilimi yüksek olan öğrencilerin, belirli bir süre sonra sınava yeteri kadar hazırlansalar bile kendi bilgilerine güvenmedikleri için sınavda kendi yazdıklarının doğruluğunu kontrol etmek amacıyla arkadaşlarının sınav kâğıtlarına baktıklarını belirtmektedirler. Bu durumda kopya çekmenin alışkanlık haline geldiğinde, psikolojik olarak ciddi problemlere de sebep olabileceği söylenebilir.

Araştırmada kopya çekme nedenlerinin yanı sıra kopya çekmeyi engellemede etkili olacak yöntemlere ilişkin sonuçlara da ulaşılmıştır. Bu sonuçlar ve kopya çekme nedenleri birlikte değerlendirildiğinde kopya çekmenin engellenmesi için eğitim sisteminde bir takım düzenlemelerin yapılması ve öğretim elemanlarının kendi yaklaşımlarını gözden geçirmesi ön plana çıkmaktadır. Eğitim sistemi açısından bazı revize çalışmaları çok kolay olmasa da okul yönetimi ve öğretim elemanlarının kopyayı önleyebilecek uygulamalara yer vermelerinin mümkün olduğu söylenebilir. Araştırmada elde edilen sonuçlar doğrultusunda bu uygulamalardan: ezberi teşvik eden öğretim yöntemleri yerine öğrenmeyi sağlayan yöntemlerin kullanılması, kopya çekerken yakalanan her öğrenciye cezai müeyyidelerin uygulanması, sınav görevlilerinin sorumluluklarını ciddiyetle yürütmesi, çoktan seçmeli sınavlar yerine performansa dayalı çağdaş değerlendirme yaklaşımlarının tercih edilmesi önerilebilir.

Not: Bu çalışma 13- 15 Mayıs 2016 tarihlerinde Antalya’da 10 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 7th International Congress on New Trends in Education – ICONTE’de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Akdağ, M. ve Güneş, H. (2002). Kopya çekme davranışı ve kopya çekmeye ilişkin tutumlar. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (31), 330-343.

Akhun, İ. (1982). Sınav türleri ve bunların bilgiyi ölçme değerleri. *AÜ Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 15(2), 311-320.

Alemdağ, C. ve Alemdağ, S. (2015). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin kopya çekme davranışları. *International Journal of Science Culture and Sport (IJSCS)*, 3, 317-335.

Alkan, Ş. (2008). İlköğretim ikinci kademe ile ortaöğretim öğrencilerinin ve öğretmenlerinin kopya çekmeye ilişkin görüşleri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Anıtsal, İ., Anıtsal, M. M. ve Elmore, R. (2009). Academic dishonesty and intention to cheat: A model on active versus passive academic dishonesty as perceived by business students. *Academy of Educational Leadership Journal*, 13(2), 17-26.

Baykul, Y. (2000). *Eğitimde ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulaması*. Ankara: ÖSYM Yayınları.

Bozdoğan, A. E. ve Öztürk, Ç. (2008). Öğretmen adayları neden kopya çeker?. *İlköğretim Online*, 7(1), 141-149.

Brown, B. S., Weible, R. J. & Olmosk, K. E. (2010). Business school deans on student academic dishonesty: A survey. *College Student Journal*, 44(2), 299-309.

Bushway A. & Nash W. (1977). School cheating behavior. *Review of Education Research*, 47, 623-632.

Calvert, C.L., Martin, L., Beck, J. & Li, S.Y., (2008). Identifying unethical academic behaviors of students studying food service, hospitality, tourism and culinary arts. *Journal of Culinary Science and Technology*, 6(1), 30-40.

Çetin, Ş. (2007). Üniversite öğrencilerinin kopya çekme davranışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi. *Milli Eğitim*, 175, 129-142.

- Demir, M. K. ve Arcagök, S. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının sınavlarda kopya çekilmesine ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 148-165.
- Durmuşçelebi, M. (2011). Lise öğrencilerinin ve öğretmen adaylarının kopya çekme davranışlarına ilişkin görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 17(1), 77-97.
- Eraslan, A. (2011). Matematik öğretmeni adayları ve kopya: Hiç çekmedim desem yalan olur! *Eğitim ve Bilim*, 36(160), 52-64.
- Er, K. O. ve Gürkan, U. (2011). Öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları ve kopya çekmeye ilişkin tutumları arasındaki ilişki. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(26), 1-18.
- Eret, E. ve Ok, A. (2014) Internet plagiarism in higher education: tendencies, triggering factors and reasons among teacher candidates. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 39(8), 1002-1016.
- Kalemoğlu-Varol, Y. ve İmamoğlu, A.F. (2014). Türk ve İngiliz eğitim sistemlerine ilişkin sayısal verilerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 406-418.
- Kaymakcan, R. (2002). İlahiyat öğrencilerinin kopya çekmeye karşı yaklaşımları. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 121-138.
- Keçeci, A., Bulduk, S., Oruç, D. ve Çelik, S. (2011). Academic dishonesty among nursing students: A descriptive study. *Nursing Ethics*, 18(5), 725-733.
- Köse, İ. A. ve Öztemur, B. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin kopya çekme davranışı ile ilgili tutumlarının incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 133-142.
- Küçüktepe, S. E., ve Küçüktepe, C. (2012). Tarih öğretmeni adaylarının kopya çekme eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 115-125.
- Külahçı, Ş. (1996). *Öğretmen yetiştirmede kopya çekme sorunu (Fırat Üniversitesi örneği)*. II. Ulusal Eğitim Sempozyumu (18-20 Eylül), İstanbul: Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi.
- Lickona, T. (1991) *Educating for character: how our schools can teach respect and responsibility*. New York: Bantam Books.
- Lüle Mert, E. (2012). Temel işlevi bilim insanı yetiştirmek olan bazı bölümlerde kopya. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(3), 1813-1829.
- Moring, M. (1999). Everybody's doing it. *Campus Life*, 58(4), 34-39.
- Özden, M., Uçansoy Baştürk, A. ve Demir, M. (2015). Kopya çektim, çünkü... : Bir olgubilim çalışması. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry (TOJQI)*, 6 (4), 57-89.
- Özden, M., Özdemir Özden, D. ve Biçer, B. (2015). Akademik usulsüzlük: sınıf öğretmeni adaylarının deneyimleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 45, 130-143.
- Özgüngör, S. (2008). Üniversite öğrencilerinde öğretmene ilişkin algıların ve öğrenci özelliklerinin kopya çekme davranışlarıyla ilişkisi. *Eğitim ve Bilim*, 33(149), 68-79.
- Özyurt, Y. ve Eren, A. (2014). Fen bilgisi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ve kopya çekmeye yönelik tutumlarının görünümü. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (1), 78-101.

Park, E.J., Park, S. & Jang, I.S. (2013). Academic cheating among nursing students. *Nurse Education Today*, 33, 346-352.

Selçuk, Z. (1995). Bir eğitim ve rehberlik sorunu: Okullarda kopya çekme. *Eğitim Yönetimi Dergisi*, 3, 397- 418.

Semerci, Ç. (2003). Kopya çekmeye ilişkin tutum ölçeği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,13(1), 227-234.

Semerci, Ç. (2004). Tıp fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri. *Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 18 (3), 139-146.

Semerci, Ç. ve Sağlam, Z., (2005). Polis adaylarının kopya çekmeye ilişkin tutum ve görüşleri; Elazığ ili örneği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (2), 163-177.

Seven, M. A. ve Engin A. O. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebepleri, *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 121-136.

Tan, Ş.(2001). Sınavlarda kopya çekmeyi önlemeye yönelik önlemler. *Eğitim ve Bilim*, 26 (126),32-40.

Tan, Ş. (2014). *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme*.(9. baskı), Ankara: Pegem Akademi.

Tayfun, A. ve Yazıcıoğlu, İ. (2008). Öğrencilerin kopya hakkındaki görüşleri üzerine bir araştırma. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6, 375-393.

Tekin, H. (1991). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı Yayınları.

Topcu, Y. ve Uzundumlu, A. S. (2011). Yüksek öğretimde öğrencilerin kopya çekme motivasyonu ile ilgili tutum ve davranışları. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8(2), 302-313.

Ünlü, H. ve Eroğlu, C. (2012). Beden eğitimi öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutumları. *Sporometre: Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3, 101-106.

Yang, S. C., Huang, C.L. & Chen, A.S. (2013). An investigation of college students' perceptions of academic dishonesty, reasons for dishonesty, achievement goals, and willingness to report dishonest behavior. *Ethics & Behavior*, 23(6), 501-522.

Yangın, S. ve Kahyaoğlu, M. (2009). İlköğretim öğretmen adaylarının kopya çekmeye yönelik tutum ve görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(21), 46-55.